

1.1. Vakka-suomen kansalaisopiston johtokunta

1.1.1. Aikuiskoulutus / Vakka-Suomen kansalaisopisto (Tehtävä 40)

Vastuhenkilö: kansalaisopiston rehtori Tomi Kangas

TOIMINNAN KUVAUS

Vakka-Suomen kansalaisopisto järjestää toiminta-alueensa asukkaille monipuolista vapaan sivistystyön koulutusta ja mahdollisuuksia oppimiseen ja omaehtoiseen itsensä kehittämiseen. Opiston toiminta perustuu opiskelijan omien lähtökohtien ja valintojen kunnioittamiseen ja luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle sekä elämää yleensä että työelämää varten. Vakka-opisto järjestää kaikenikäisille suunnattua tavoitteellista, monipuolista harrastepohjaista aikuisopetusta, erityisesti lapsille ja nuorille suunnattua taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista opetusta sekä avointa korkeakouluopetusta ja mahdollisesti myös täydennyskoulutusta eri henkilöstöryhmille.

Kansalaisopiston laajan toiminta-alueen eri osissa on mahdollista painottaa erilaisia oppiaineita. Koko opiston mittakaavassa painopistealueina ovat käden taidot, taideaineet sekä liikunta, terveys ja hyvinvointi, minkä lisäksi voidaan painottaa kielten, tietotekniikan ja yhteiskunnallisten aineiden koulutusta. Tärkeinä koulutustehtävinä ovat tietoyhteiskunnan vaatimien perustaitojen lisääminen sekä yleisten kansalaisyhteiskunnan valmiuksien kehittäminen. Kattavana periaatteena koko toiminnassa on paikallisuuden ja paikalliskulttuurin tukeminen sekä paikallisen kulttuuriperinnön vaaliminen kestävän kehityksen periaatteita noudattaen. Kaikessa opiston toiminnassa huomioidaan kestävän kehityksen periaatteet. Opisto on saanut kestävän kehityksen sertifikaatin keväällä 2016 ja se on uusittu keväällä 2019 ja toisen kerran vuodenvaihteessa 2022-2023.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET:

Seudullinen, Laitilan kaupungin ylläpitämä Vakka-Suomen kansalaisopisto on toiminut vuodesta 2007 lähtien. Kansalaisopisto tarjoaa palveluja kattavasti koko kuuden kunnan toiminta-alueen (Laitila, Pyhäranta, Uusikaupunki, Taivassalo, Kustavi ja Vehmaa) vuosittain yli sadassa eri toimipisteessä.

Vakka-Suomen kansalaisopisto tekee yhteistyötä seudun muiden oppilaitosten ja etenkin alueen muiden vapaan sivistystyön oppilaitosten kanssa (erityisesti Turun, Salon ja Rauman seutujen kansalaisopistojen kanssa). Edellä mainituissa yhteistyöverkostoissa voidaan toteuttaa kehittämishankkeita, joihin haetaan erillisiä rahoitusta.

Vapaa sivistystyö sai uuden koulutustehtävän järjestää maahanmuuttajille kieltenopetusta osana kotoutumista vuoden 2018 alusta lähtien. Tämän johdosta opisto järjestää aiempaa enemmän kielten opetusta, joka on uuden koulutustehtävän mukaista. Koulutus on suunnattu maahanmuuttajille, jotka eivät voi opiskella kokopäiväisesti ja se tarjoaa mahdollisuuden opiskella suomea osa-aikaisesti, joustavasti ja toiminnallisesti. Koulutusta toteutetaan tehtävää varten haetulla erillisrahoituksella.

HENKILÖSTÖ

Vakka-Suomen kansalaisopiston henkilökunta on v. 2022 ollut seuraava: 1) kokoaikainen rehtori, joka on työajastaan 60 % (3 työpäivää viikossa) Laitilan toimistossa ja 40 % (2 työpäivää viikossa) Uudenkaupungin toimistossa 2) kokoaikaiset suunnittelijat Laitilan ja Uudenkaupungin toimistoissa 3) kokoaikaiset opistosihteerit Laitilan ja Uudenkaupungin toimistoissa (vuoden aikana resurssi oli jaettu kolmen eri henkilön kesken yhden heistä ollessa osa-aikaisella eläkkeellä); 4) kolme päätoimista opettajaa (käden taidot, kielet ja liikunta), joiden työpanoksesta virkaehtosopimuksen mukaisesti n. 38 % osoitetaan oman oppiaineryhmän kurssien suunnitteluun ja muuhun kehittämistoimintaan koko opiston toimialueella 5) valvoja Uudenkaupungin Kräkin talon toimipisteessä 6) tuntipalkkainen iltavalvoja Laitilan keskustan alueella sekä 7) Pyhärannassa, Taivassalossa, Kustavissa ja Vehmaalla osa-aikaiset osastonjohtajat. Edellä

luetellun vakinaisen henkilöstön lisäksi Vakka-opistossa työskentelee lukuvuosittain yhteensä jopa yli 200 sivutoimista tuntiopettajaa ja luennoitsijaa.

VAKKA-SUOMEN KANSALAIPOISTO, HENKILÖSTÖ	
rehtori	1
suunnittelija	2
opistosihtööri	2
päätoiminen opettaja	3
osa-aikainen osastonjohtaja (20 %)	4
valvoja, Uusikaupunki	1
valvoja, Laitila, osa-aikainen	1
tuntiopettajia ja luennoitsijoita (sivutoimisia)	n. 200 /lv

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Vakka-Suomen kansalaisopiston sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosäännön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta. Vakka-opisto noudattaa Laitilan kaupungin hallintosääntöä. Lisäksi noudatetaan toimialaa koskevaa lainsäädäntöä sekä muita kansalaisopistoa ja sen ylläpitoa koskevia sopimuksia.

Taloudellisen ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on seurattu säännöllisesti ja ajantasaisesti. Vakka-opiston johtokunnalle toteuma on tiedotettu ja tiedotetaan jokaisessa johtokunnan kokouksessa ja sivistysvaliokunnalle kolme kertaa vuodessa.

Opiston kurssimaksut laskutetaan opiston toimistojen kautta osana Laitilan kaupungin myyntireskontraa, saatavien perinnässä noudatetaan kaupunginhallituksen antamia määräyksiä sekä laskutus- ja perintäohjeita.

Kansalaisopiston rehtori suorittaa säännöllisesti esimiehelle kuuluvaa sisäistä valvontaa (esim. palkkatietojen tarkastukset, laskutusten tarkastus, henkilökunnan koulutuspäivien osallistumisen seuranta ym.).

Sivistystoimen työyksiköjä ja toimintoja kattava riskien arviointi on tehty talvesta 2014 lähtien, nykyään tiedot merkitään Targetor-ohjelmaan. Vakka-opisto on ollut tiiviinä osana sivistystoimen yleistä arviointia, havaituista riskeistä ja epäkohdista on tiedotettu eteenpäin ja toimiin riskien hallitsemiseksi on ryhdytty. Laitilan kaupungin sivistystoimella on valmiussuunnitelma poikkeusoloihin varautumiseen. Työyhteisön työhyvinvointiin kiinnitetään kansalaisopistossa erityistä huomiota.

Sekä sisäisen että ulkoisen viestinnän oikea-aikaisuus ja oikeellisuus on keskeistä viestinnän riskien hallinnassa. Riittävästä, ajantasaisesta ja monipuolisesta tiedotuksesta huolehditaan myös sosiaalisen median kanavissa.

Vakka-Suomen kansalaisopiston rehtorin tekemistä viranhaltijapäätöksistä (ratkaisuvallalta määritelty kaupungin hallintosäännössä) pidetään päätöspöytäkirjaa ja tarvittaessa annetaan tarkempi yksilöinti opiston johtokunnan kokouksissa. Vakka-opiston toimialueen sivistystoimesta vastaavat viranhaltijat saavat 3-4 kertaa vuodessa ns. alueellisissa opistokokouksissa selvityksen kansalaisopistoa koskevista asioista. Vakka-opiston johtokunnan pöytäkirjat toimitetaan edelleen Laitilan kaupunginhallitukselle ja osakaskuntien kaupungin-/kunnanhallituksille tiedoksi.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITYMISEEN/ALITTUMISEEN

Vakka-Suomen kansalaisopistossa v. 2022 tuloja saatiin n. 107,7 % budjetoidusta. Tulojen budjetoitua suurempi määrä johtuu ennen kaikkea muutaman osakaskunnan menojen ylityksistä, kuntien maksaessa omat ylittyneet menonsa toteutuman mukaan ylläpitäjälle. Kurssimaksutuloja saatiin n. 97 % ennakoidusta, eli koronavuosien jälkeen kurssien osallistujamäärät ja kurssimaksutulot alkavat palautua koronaa edeltävälle tasolle.

Opiston menot yhteensä (sisältäen kustannuslaskennalliset erät eli KL-menot) ylittyivät jonkin verran eli 91 600 euroa, menojen toteutumisprosentin ollessa 106,2 % ja loppusumman ollessa n. 1 571 132 euroa. Vakka-opiston taloudessa pitää ottaa huomioon myös kustannuslaskennalliset erät (KL-menot eli palkkahallinnon kustannukset ja muut vyörytetyt kustannukset), jotta nämä voidaan ottaa huomioon eri osakaskuntien maksuosuuksia määriteltäessä. Menot ylittyivät ennen kaikkea tuntiopetuksen palkkakustannusten ja palkan sivukulujen osalta. Oma osansa ylityksestä tulee Uudenkaupungin kaupungin tekemästä eläkemenoperusteisten eläkekulujen laskutuksesta vanhan Uudenkaupungin kansalaisopiston osalta, samalla kun Uusikaupunki laskutti näitä eläkemaksuja edelleen opistolta, Laitilan kaupunki vyörytti niitä samanaikaisesti opiston kustannuspaikoille KEVA:n uuden ohjeistuksen mukaisesti. Tuntiopetuksen menot ylittyivät mm. runsaiden sairastumisten takia, koska OVTES:in määräysten mukaisesti tuntiopettajille maksettiin sairausajan palkkaa, samaan aikaan kun maksettiin palkkaa sijaisille.

Palvelujen ostoissa säästettiin jonkin verran. Vuokratulot ylittyivät lähes 26 000 euroa, varsinkin Laitilan kaupungin sisäiset vuokrat olivat lähes kaksinkertaiset budjetoituun verrattuna. Myös KL-menot ylittyivät n. 4 400 euroa.

Tehtävä ylittyy talousarvion neton osalta n. 40 000 euroa toteutumaprocentin ollessa 104,9 %. Suurimpana syynä tähän oli tuntiopettajien palkkojen ylitys, joka osittain selittyy sairausaikojen palkanmaksulla. Lisäksi Laitilan sisäiset vuokrat nousivat huomattavasti edellisistä vuosista.

Toteutuneiden opetustuntien määrä nousi kahden koronavuoden jälkeen 16 620:een, mikä lähestyy normaaleja koronaa edeltäneiden vuosien tasoa.

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

<i>Vakaan talouden kaupunki</i>			
<i>Tavoite</i>	<i>Toimenpide</i>	<i>Mittari ja tavoitetaso</i>	<i>Toteutuma</i>
Vakka-opiston rahoituspohjan ja tulo-rahoituksen tason turvaaminen	Ylläpitäjä Laitilan ja muiden osakaskuntien maksuosuuksien tason varmistaminen sekä riittävän ulkopuolisen rahoituksen hakeminen	Ylläpitäjän ja osakaskuntien maksuosuuksien säilyttäminen vähintään nykytasolla sekä riittävän ulkopuolisen rahoituksen haku	Ylläpitäjän ja osakaskuntien maksosuudet vuodelle 2023 nousivat neljässä osakaskunnassa ja kahdessa pysyivät ennallaan. Ulkopuolista rahoitusta saatiin OPH:lta opintoseteleihin 11 500 euroa ja lisäksi vuoden aikana käytettiin kahta aiemmin myönnettyä hankerahoitusta.

Hyvät peruspalvelut turvaava kaupunki

<i>Tavoite</i>	<i>Toimenpide</i>	<i>Mittari ja tavoitetaso</i>	<i>Toteutuma</i>
Opiston kurssitarjonnan laajuuden varmistaminen ja mahdollisimman kattava toteutus koko toimialueella	Opiston kurssitoiminnan laajuus ja kattava toteuttaminen. Rahoituksen varmistamisen kautta kurssitarjontaa kyetään toteuttamaan mahdollisimman laajana ja kattavasti lähipalveluperiaatteella koko toimialueella	Vakiinnutetaan vuosittain toteutuneiden opetustuntien määrä – koronatilanteen salliessa - koko opiston tasolla vähintään 17 000 opetustuntiin. Tavoitteena on järjestää jokaisessa osastossa koulutusta vähintään 6-8 opiston oppiaineessa. Tavoitteena on järjestää opetusta vuosittain ainakin 100 toimipaikassa	Vuoden aikana toteutui yhteensä 16 620 opetustuntia (97,76 % koko vuoden tavoitteesta). Opetusta järjestettiin vuoden aikana 100 eri toimipaikassa (100 % tavoitteesta). Etäopetuksen kurseja toteutui 32 ja näillä oli yhteensä 516 opetustuntia. Eri osastoissa koulutusta on ollut tavoitteen mukaisesti eri oppiaineissa.

Palveluprosessit ovat kehittyvät ja tehokkaat

<i>Tavoite</i>	<i>Toimenpide</i>	<i>Mittari ja tavoitetaso</i>	<i>Toteutuma</i>
Kansalaisopiston kehittämis- ja laatutoiminnan jatkaminen	Osallistutaan erilaisiin, usein erillisrahoitteisiin kehittämishankkeisiin ja haetaan niiden edellyttämää rahoitusta joko itse tai osana erilaisia yhteistyöverkostoja	Osallistutaan vuosittain 1-3 kehittämishankkeeseen	Koko vuoden aikana toteutettiin OPH:n rahoittamaa Kotona maailmalla - koulutushanketta. Lisäksi on valmisteltu ja myös toteutettu Erasmus+ - hankkeen liikkuvuuksia (henkilökunta). Opintoseteleitä haettiin ja saatiin OPH:lta.
Maahanmuuttajien kieli- ja yhteiskuntataitojen lisääminen	Jatketaan ja kehitetään suomen kieltä maahanmuuttajille ja maahanmuuttaja-kotiäideille suunnattuja koulutuksia	Varmistetaan koulutuksen rahoitus hakemalla erilaisia valtionavustuksia ja tukia; kehitetään omien koulutusten sisältöjä ja tehdään yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa; mittarina koulutuksen tuntimäärä vuodessa	Vuoden aikana toteutettiin Kotona maailmalla -hanketta yhdessä Rauman kansalaisopiston kanssa (Ugissa yht. 307 oppituntia). Opisto toteutti keväällä ensimmäistä kertaa 368 oppitunnin luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen (20 vt) yhteistyössä TE-palveluiden kanssa. Vuoden aikana opisto järjesti yht. 1 551 tuntia suomen kielen opetusta (9,33 % kaikesta koulutuksesta).

TOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2022	Tilinpäätös 2021
Toteutuneiden opetustuntien määrä, Laitila	6 867	7 500	5 536
Toteutuneiden opetustuntien määrä, koko opisto	16 620	17 000	12 570
Opiskelijoiden osuus kuntalaisista (%), Laitila	17,9 %	20 %	16,1 %
Opiskelijoiden osuus kuntalaisista (%), koko opisto	17,1 %	17 %	13,1 %
Nettomenot / opetustunti, Laitila	33,59	26,00	28,10
Nettomenot / opetustunti, koko opisto	44,58	32,00	40,58
Opiskelijämäärä (yksilöt)	5 171	5 400	4 031
Opiskelijämäärä (kursseilla)	10 985	12 700	7 103
Toimipaikat	100	100	99
Opintopiirien määrä	802	820	746

TEHTÄVÄN TALOUS JA TALOUDEN TUNNUSLUKUJA

	TP 2021	TA 2022	M 2022	TA+M 2022	TP 2022	Poikkeama
TULOSLASKELMA						
Tulot	501 346	666 025	0	666 025	717 587	51 562
KL tulot	0	0	0	0	0	0
Tulot yht.	501 346	666 025	0	666 025	717 587	51 562
Menot	-1 173 482	-1 416 825	-6 900	-1 423 725	-1 510 981	-87 256
KL menot	-45 968	-55 783	0	-55 783	-60 152	-4 369
Menot yht.	-1 219 450	-1 472 608	-6 900	-1 479 508	-1 571 132	-91 624
Toimintakate	-718 104	-806 583	-6 900	-813 483	-853 546	-40 063
Poistot	0	0	0	0	0	0
Netto	-718 104	-806 583	-6 900	-813 483	-853 546	-40 063
TUNNUSLUVUT						
Menot yht. €/as	-144,1	-175,9	0,0	-176,8	-187,7	-10,9
Kokonaiskulut €/as	-144,1	-175,9	0,0	-176,8	-187,7	-10,9
Toimintakate €/as	-84,9	-96,4	0,0	-97,2	-102,0	-4,8
Tulos €/as	-84,9	-96,4	0,0	-97,2	-102,0	-4,8
Verorahoitusosuus	58,9 %	54,8 %	100,0 %	55,0 %	54,3 %	-0,7 %